

dragega očeta, našega stanovskega tovariša, šolskega upravitelja v pokoju Mateja Tuška, od bratov in ostalih domačih in od nas vseh, ki smo jo poznali, cenili, spoštovali in ljubili in slediti klicu, kateri ne pozna ugovorov. S pokojno Zlatko je legla v prečni grob vzorna učiteljica, ki je bila malčkom, izročeni in ji v varstvo, vedno najskrbnejša, najvestnejša vzgojiteljica, ki jim pa ni samo napolnila z modrostjo male glavičice, ampak je tudi znala ustvariti v šolski sobi vedno ozračje neskaljene, solnčno jasne otroške sreče. Zato je pa tudi prihitela deca iz obeh krajev, kjer je nazadnje službovala, iz Slivnice pri Mariboru in iz Sv. Miklavža na Dravskem polju, kakor tudi deca ostalih okoliških šol polnoštevno k pogrebu, da je pogledala ljubljenski učiteljici zadnjič v pokojni obraz, ki se je smehljal ves bel in droben med svečami, da je okitila s prvimi pomladanskimi cveticami njen zadnji tihi dom na pokopališču v Hočah ob vznožju temnih pohorskih lesov, katerih šepet je čuval njene otroške sanje in jo tudi spremljal k poslednjemu počitku. Kako zelo so pa cenili tudi ostali ljudje pokojno Zlatko, katere je bila sama ljubezen in dobrotu, katere je delila v svojem kratkem življenju, videla je bila komaj 25 pomladi, na vse strani samo srečo in ljubezen je pričala pač najboljša skoraj nepregledna množica ljudi, ki se spremljala njeno zadnjo pot, so pričali neštivilni venci in šopki, poklonjeni kot zadnji pozdrav njej, ki je tako ljubila cvetje in je sama odšla v prvem pomladnem cvetju od nas kot bel cvet, katerega se še niso dotaknile preve in razočaranja. Na svidenje, draga, ljubav Zlatka, na svidenje nad zvezdami.

O. S.

— **Načrt srednješolskega zakona.** Kakor poročajo listi, je tudi načrt srednješolskega zakona gotov. O podrobnostih še ni bilo mogoče dobiti informacij. V srednješolskem zakonu bodo v splošnem isti principi, kot v ljudskošolskem, dalje se protežira realna smer srednje šole, da se probudita praktična smer in duh naše mladine, ki dorašča. Načrt pride še pred komisijo.

— **Prosvetno ministrstvo pripravlja novo razdelitev okrajnih šolskih nadzornikov,** katerih bo v Sloveniji 32: v ljubljanski oblasti 17, v mariborski 15. Nadzorniki bodo dobivali za dvakratno nadzorstvo nagrado po 8000, 6000, 4000 Din letno. Ta nagrada se bo določila na podlagi števila šol, učiteljstva in po krajevnih razmerah. — Kakor smo informirani ne bo v ljubljanski in mariborski oblasti posebnih izprememb. Deljeni bodo večji okraj.

— **Ljubljanska občina vzdržuje 11 osnovnih šol,** 4 meščanske, 4 otroška zavetišča in 2 mestna otroška vrta. Vseh šolskih otrok je v Ljubljani 3536. Težko je vprašanje ženske realne gimnazije, ki jo vzdržuje mestna občina, ker jo država noče prevzeti v svojo upravo. V Ljubljani pa so nujno potrebna najmanj še tri nova šolska poslopja. Za šolstvo je določenih 3.075.900 Din, za kar je pokritja 598.180 Din ter znaša primanjkljaj 2.477.720 Din.

— **»Ženski List«** Izašao je 5. broj (maj) ovog omiljelog mjesečnika za modu, zabavu i kućanstvo sa mnoštvom biranih najnovijih modela i bogatim ilustriranim tekstnim dijelom. Osim romana, novela, humoreska i svakodnevnih korisnih informacija za domaćicu i za damu iz društva, nalazi se u ovom broju više interesantnih aktuelnih članaka. Osobito je zanimiva objava o izložbi ručnih radova pretplatnica »Ženskog Lista« koju priređuje list o Duhovima, t. j. od 19. do 26. maja o. g. u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu. Po zamisli, obilju i kvaliteti ručnih radova, ova će izložba biti potpuna novost i jedina svoje vrste, i za nju veliki interes u našim ženskim krugovima. »Ženski List« izlazi jedamput mjesečno, u pretplati stoji za 3 mjeseca Din 45, za pol godine Din 90, za cijelu godinu Din 180. Naručuje se kod Uprave »Ženskog Lista« u Zagrebu, Samostanska ul. 2/I.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Moderna medicina se izogiblje zdravil. Tembolj pa upošteva pravilno prehrano. Odlični zdravilni priporočajo zato redno uživanje ŽIKE. Žika je na poseben način izdelana kava iz rži. Učinkovito ugodno na živčevje in prebavila. Zato bi jo morali vsi nervozni, slabokrvni, posebno pa otroci uživati vsak dan.

Odrecite se kajenju, ker dim kvari vaše. — Le, če vzamete za pranje SCHICH TOV »RADION«, lahko kadite brez skrbi.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju **M. JLGJEV SIN, Maribor**
Gospodsk. ulica 15.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri **Fr. P. ZAJEC, optik** Ljubljana, Stari trg 9.

Največjo in najlepšo izbiro raznega manufakturnega blaga, damske in otroške konfekcije, moškega perila itd. dobite po najnižji ceni le pri **F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29**

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg št. 3. Izdelovanje ročnih in strojnih vezanin. Predtiskarija. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezanje in predtisk.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI.

Darovali so: Bezcljak Franja iz Litije 100 Din, Kolnik Avgusta iz Ljubljane 100 Din, učiteljstvo v Laškem 100 Din, učiteljstvo na Viču 140 Din, učiteljstvo v Trzinu 50 Din, Štefanija Čehova iz Ljubljane 50 Din, učiteljstvo v Loki pri Zidanem mostu 200 Din, Weber Alojzij iz Zalne 30 Din, skupaj 770 Din. Vsem darovalkam in darovalcem iskrena hvala! — Ob tej priliki prosim vse one, ki so podpisali pristopnico k zadrugi, naj vendar enkrat začno s plačevanjem doličnega, ki znaša 100 Din, vpisnina pa 10 Din. Oni, ki so s plačevanjem prenehali, naj nadaljujejo. Ako nimajo položnic, naj pišejo ponje. Sicer pa jih dobite na vsaki pošti. Zapišite nanjo le našo čekovno številko 13.939.

Josip Kobal, blagajnik.

Kronika.

IZ POLEMIKE O URADNISKEM VPRAŠANJU.

II.

Morda bo postal praktični zmisel in posmen mojega predloga še najbolj očit, če bomo čisto konkretno govorili.

Recimo, da je bila moja zamisel že dalj časa uresničena, to se pravi, da je bilo pokojniško zavarovanje državnih nameščenih, kakor sem ga v svojem članku naznačil, že dalj časa uvedeno. Kako bi bilo danes?

Zame je predvsem eno popolnoma gotovo: Selekcija, ki je bila prva leta po vojni neizogibna in poznejša redukcija državnega uradništva bi bila danes v glavnem že izvedena. Zgodilo pa bi se to brez krutosti, ki so jo morali občutiti naši dosedanjaji redukcijanci. S tem pa bi bila tudi dana osnova in možnost za primerno povišanje uradnih skih prejemkov. (Mimogrede naj omenim, da bi bilo v tem primeru gotovo izvedeno tudi bolniško zavarovanje uradništva.)

Ob sedanjih ureditvah uradniške službe posmeni redukcija ali popolen ruin človeka, ki je pet, deset ali celo blizu petnajst let odslužil državi, pa je potem brez vsega redukcijan, ali pa pomeni izredno obremenitev države, ki mora plačevati pokojnino človeku, ki bi ji praviloma moral še služiti. Pri nas znaša to breme ogromne milijone, kar obustijo zlasti tudi aktivni državni nameščenec, ki prav radi tega ne dosežejo, ter ne morejo doseči primernih plač.

Pomislimi je treba tudi še tole: Pokojnina se uradniku do njegove upokojitve samo obljublja, je državni dolg; zavarovalne premije pa se morajo sproti plačevati. Staro preizkušeno pravilo pa je, da je dolgovale lažje delati, kot pa jih plačevati. To velja tudi glede države.

Ko so ob sedanjem sistemu različni ministri upokojevali še nedoslužene uradnike, na njihovo mesto pa druge postavljali, se resnični stroški, ki jih je povzročila prehodnja upokojevitve kakega uradnika, niso nikjer v celoti pokazali. Viden je bil k večjemu letni izdatek, ki je vsled tega nastal. Kaj čuda tedaj, če smo danes že tako daleč, da znaša državni dolg v obliki pokojnin letno že okroglo eno milijardo!

V slučaju uradniškega zavarovanja bi moral vsak resor sproti nositi vse izdatke za svoje uradništvo. Zato pa bi se celo to vprašanje nujno sproti reševalo ter ne bi mogli nikdar zaiti v položaj, v kakršnem se danes nahajamo.

In kako bi bilo z uradniško stalnostjo? — To vprašanje je tem važnejše, ker so me mnogi razumeli, kot da hočem stalnost uradništva vobče odpraviti, ali pa jo vsaj do skrajnosti omejiti. O tem seveda ne more biti govora. Saj sem v svojem članku izrecno poudaril, da je primerna stalnost uradništva potrebna v interesu službe in iz socialnih ozirov.

Po moji zamisli bi državni nameščenec res postal nekoliko kasneje stalen, nego je bilo to določeno prejšnje čase. Ali vsaj po teh letih bi vsak nameščenec lahko resnično postal stalen. Potrebna izbira bi se namreč v tem slučaju brez težav izvršila v dobi službene stalnosti. Sedanja pokojninski sistem pa to skoro popolnoma onemogoča. Zato mora trpeti vse uradništvo, tudi taki z dvajsetimi in tridesetimi službenimi leti. Kajti tudi ti so predvsem radi tega že okroglo deset let nestalni. In to ni slučaj, to je sila dejstva.

Recimo še — in to mojemu predlogu niti najmanj ne nasprotuje — da bi država zagotovila stalnim uradnikom po preteku določene službene dobe poleg zavarovalne premije še primeren pokojninski dodatek, ki bi ga uradnik mogel uživati samo, če je ostal do konca v državni službi. Ali bi bilo potem vobče še kaj nevarnosti, da bi starejši uradniki prostovoljno bežali iz državne službe? Pa tudi drugih izdatnih sredstev, da se zagotovi potrebna stalnost uradništva, da se dvigne njegov družabni ugled itd., je pri zavarovanju najmanj toliko, kot jih je v današnjem sistemu. Vobče vse, kar je potrebno v interesu državne službe in uradništva, se da z idejo, ki sem jo sprožil, prav lepo združiti. Saj me v bistvu za nič drugega kot, da postane ves ustroj državne uradniške službe in hierarhije nekoliko elastičnejši, da se bo mogel brez posebnih krivic za uradništvo in brez posebne škode za državo sproti prilagajati resničnim življenjskim potrebam in pogojem.

H koncu še nekaj. Vse vprek se danes govori: Vlada naj izvrši redukcijo nepotrebnega predvsem nesposobnega, lenega in koruptnega uradništva, ostale pa naj dobro

plača in ves problem bo naenkrat rešen. Kakor je vse to prav in lepo, se vendar skriva za takim govorjenjem veliko nevednosti in nepoznanja stvari.

Nasplošno ima namreč zmisel samo taka redukcija uradništva, ki znači za državno blagajno olajšanje, ne pa obremenitev. Redukcija uradnika, ki si je že pridobil pravico do pokojnine, pomeni za državno blagajno le novo breme. Le pogledimo: Kdor je reduciran s 15 leti službe, dobi danes 60 odstot. pokojnine. Za ostalih 40 odstot. pa bi moral služiti še polnih 20 let! Še huje je to razmerje pri onih, ki so z desetimi leti dobili 50 odstotkov pokojnine, dočim bi za drugih 50 odstotkov morali služiti še polnih 25 let.

To se pravi: Če bi hoteli z redukcijo doseči za državno blagajno kak uspeh, da bi potem lahko ostalim uradnikom plače povišali, bi morali reducirati tiste, ki danes še nimajo 15 let službe in zato tudi ne pravice do pokojnine. To pa lahko zahteva samo tisti, ki na tihem upa, da njega redukcija ne bo doletela. Zakaj, če je siromak aktivni državni nameščenec, koliko večji revež je, koliko hujska krivica se zgodi onemu, ki izgubi po petih ali celo po desetih in še več letih službo in s tem vsa leta pomanjkanja. Kdo naj take ljudi, ki imajo tolikrat še številno družino, meče kar tako iz službe? Parizian je to morda še sem in tja storil; neprijetno težje pa bo to nestrankarju.

Tako se tudi iz tega vidi, da v glavnem ni drugega izhoda, kot preurediti službeno razmerje državnih uslužbencev tako, da se bo danes neizogibna redukcija porazdelila na daljšo dobo, da pa se bo v bodoče koristna in potrebna selekcija vršila kolikor mogoče avtomatično, brez krutosti in brez pretresljajev. To bo za državo in njeno upravo, pa tudi za uradništvo najboljše.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjeništvu UJU.

1. Društva, ki žele poročevalca o načrtu zakona o narodnih šolah, naj to sporoče poverjeništvu.

2. Na pristojna mesta in merodajnim osebam smo predložili poslednje pripombe k načrtu zakona o narodnih šolah.

3. Prosvetnemu inspektorju smo poslali predloge šolsko-upravnega odseka, tičeče se: udeležbe učiteljstva pri verskih vajah, odsotnosti iz službenega kraja ob nedeljah in šole prostih dneh, o sodelovanju učiteljstva pri igrah, koncertih in godbah, disciplinskega postopka, nameščenja in končno premeščanja začasnega učiteljstva.

4. Izvršnemu odboru v Beogradu smo priporočili nekatere učitelje za študijsko potovanje na Dunaj.

5. Prosvetnemu inspektorju v Mariboru smo poslali vlogo za namestitve nekaterih kontraktualnih učiteljev.

6. Napravili smo vlogo na prosvetnega inspektorja in komisarja oblastne samouprave v Mariboru, da se opusti namera generalnih izpitov ob koncu kmetijskih tečajev, ker so brez pomena in vrednosti.

Vabila:

— **ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA KRŠKI OKRAJ**, ki se bo vršilo v soboto, dne 18. maja 1929 točno ob 10. uri v Boštanju ob Savi. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. O šolskih vrtovih. Predava tova. A. Skulj. 3. Vtisi z Dunaja. Predava tova. Z. Bregant. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Za kosilo se prijavite do 16. t. m. tov. uprav. Fakinu v Boštanju. — Odbor.

Poročila:

— **SVETOLENARŠKO UČIT. DRUŠTVO** je zborovalo dne 13. aprila 1929 pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

1. Situacijsko poročilo: Statistika: Število učiteljstva v okraju 48, članov društva 47, plus 4 upokojenci, navzočih 39, t. j. 81%.

Tovariš predsednik pozdravi udeležence, imenoma novostopivše člane tov.: Grubelnika, Klemenčiča in Kocuvana ter tovarišico Bizjakovo, Duhovo, Nahtigallovo in Starčevno. Nato pozdravi predavatelja gosp. Stancerja iz Maribora.

Po prečitaniu dopisov je tov. predsednik ugotovil, da so poverjeniki Mladinske Matice dosegli na posameznih šolah prav lepe uspehe, ker se je število naročnikov znatno zvišalo.

Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo, kar se je vzelo na znanje.

II. Šolska reforma: O psihotehnični metodi je predaval visokošolac g. Stancer iz Maribora.

Tov. Golež je podal prav zanimivo in izčrpno poročilo o poteku pedagoške lekskurzije na Dunaju.

Ob tej priliki se je sprejel predlog, ki se pošlje Oblastnemu šolskemu odboru v Mariboru:

Oblastni šolski odbor se na podlagi sklepa učiteljskega društva za svetolenarški okraj prosi, da potom posebne okrožnice priporoča krajevnim šolskim odborom s primerno utemeljitvijo, da nabavijo vsem učencem brez izjeme vse učne pripomočke.

Tov. predsednik se je gg. predavateljem prisrčno zahvalil.

III. Samoizobrazba: Omeniti je le, da se delo v kroških nadaljuje.

IV. Izvansolsko delo: Ker tov. referent ni navzoč (je na tečaju za kmetijsko-nadaljevalno šolo) poročilo odpade.

V. Prihodnje zborovanje bo meseca junija pri Sv. Juriju v Slov. goricah. Datum se bo še določil.

Mirne noči.

Če kdo ne more spati, je to zelo škodljivo njegovemu zdravju in življenjski moči. Vzrok temu je delovanje živcev takrat, ko bi morali počivati.

Da si zagotovite zdravo in mirno spanje, uporabljajte redno, predno greste spat skodelico okusne

OVOMALTINE

V zagotovitev zdravega naravnega spanja se ne da primerjati nobeno sredstvo s to. lahko prebavljivo pijačo. 'Ovomaltine' umiri izrabljene in napete živce, obnovlja in krepi staničevje možganov in telesa in ustvarja novo energijo za prihodnji dan.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah, zavitek po 18/50 Din.

Zahtevajte, sklicujoč se na ta list, brezplačne vzorce od

Dr. A. WANDER d. d. ZAGREB.

— **UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAHODNI DEL** je imelo dne 27. aprila 1929 ustanovni občni zbor na Viču.

1. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 130 — priglasenih članov 120 — navzočih 96 (80%).

II. a) Predsednik pripravljalnega odbora tov. Lampret F. pozdravi navzoče tovariše(ice) — sreskega šolskega referenta tov. I. Struklja in predsednika pripravljalnega odbora učiteljskega društva Ljubljana vzhodni del — konstatira kljub slabemu vremenu izredno lepo udeležbo — poroča o delovanju pripravljalnega odbora, ki je na podlagi sklepa likvidacijskega zborovanja dne 9. februarja 1929 pripravil potrebno za ustanovitev novega društva. Soglasno se sprejme predlog o ustanovitvi društva na podlagi odobrenih pravil pod imenom Sresko učiteljsko društvo UJU — Ljubljana okolica — zahodni del. Ugotovi se število članstva, nato se čitajo in soglasno odobrijo sklepi: 1. Učiteljsko društvo pristopi kot član k Zvezi državnih nameščenecv; 2. prispeva za učiteljski pevski zbor. 3. Poslovno leto se začne s 1. septembrom in sklene s 30. junijem vs. l.

b) Blagajniško poročilo o ustanovitvi društva izkazuje: 3121/07 Din dohodkov — 1211/01 Din izdatkov — 1910/06 Din razpoložljive vsote. — Članarina se vplača najkasneje do 30. junija t. l. in znaša polnetno 87 Din, za učiteljice poročene z učitelji 52.

c) Tov. Kržišnik poroča o stanju in delovanju naših organiziranih ustanov.

III. Volitve se izvrše na temelju pravil. Ker ni ugovora, se voli z vzklikom. Izvoljen je soglasno celokupen pripravljalen odbor, ki se je konstituiral takole: Predsednik Lampret Fortunat; podpredsednik Urbančič Anton; tajnik Taučar Ljudevit; blagajničarka Pleško Marija; odborniki Verhovc Stanko, Sirkic Ljudmila, Golob Adela. — Pregledovalci računov: Dekleva Ivana, Schein Stefan, Zakrajšek Josip.

IV. Osnujejo se gospodarski, samoizobraževalni odsek. Za delovno šolo — izvansolsko delo in kmetijsko nadaljevalno šolstvo, se določijo referenti.

V. Na predlog se društvo razdeli v 6 krožkov s sedežem v Borovnici (sklicatelj F. Lampret), na Vrhniki (E. Schiffer), na Horjulu (A. Urbančič), Polhov gradec-Dobrova (Fr. Starman, D. Bric), Preska (L. Kržišnik), Vič (Lipovec J).

VI. Poverjenicam za šolsko matice za srez Ljubljana okolica, zahodni del se izvoli tov. Lampe Pavla na Viču.

VII. Tov. I. Strukelj podaja v daljšem referatu svoje vtise o šolskoreformnem gibanju na Dunaju o priliki pedagoške ekskurzije, organizirane po Pedagoški centrali v Mariboru.

VIII. Pri slučajnostih se sprejmejo naslednji predlogi: a) Prihodnje društveno zborovanje, ki velja kot izredni občni zbor, se vrši v Ljubljani. b) Napravi se vloga na poverjeništvu UJU Ljubljana, da se spremeni ali omili odlok, ki prepoveduje učiteljstvu dajati posebne ure šolskim otrokom v izvansolskem času.

Nove knjige.

— k »Zboru«. Revija nove zborovske glasbe, ki jo urejuje Zorko Prelovce, je izšla za l. 1929, št. 2, in prinaša sledeče kompozicije: Nageljček, ugl. Mirk Vasilij, Vsak, ugl. dr. Schwab Anton, Zdravica, priredil Pavčič Jos., Oh, kaj se boš jokala, harm. Pavčič, Lisica tatca — Ukmar Viljo.

— k Conan Doyle: Izgubljeni svet. Roman. Ljudska knjižnica. 31. zvezek. Ljubljana, 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Strani 233. Cena broš. knjigi 24 Din, v celu platno vezani 32 Din. — Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.